

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

סע"ש 15248-09-13

20 אוקטובר 2015

לפני: כב' שופט, יוחנן כהן – אב"ד.

נציג ציבור עובדים: מר משה זיכרמן
נציג ציבור מעסיקים: מר משה חסוןהתובעת: שושנה לוי, (ת.ז. -0227733352)
ע"י ב"כ: עו"ד אלדד שורקהנתבע: וסטי 1992 בע"מ, (חברות-511703480)
ע"י ב"כ: עוה"ד ארז רייפנברג ואילת דגן זילבר

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות פיצויי פיטורים \(חישוב הפיצויים והתפטרות שרואים אותה כפיטורים\), תשכ"ד-1964: סע' 1](#)[חוק דמי מחלה, תשל"ו-1976: סע' 6](#)פסק דין

מונחת בפנינו תביעה בה עותרת התובעת לחייב את הנתבעת בהפרשי שכר עבודה ופיצויי פיטורים וכן פיצוי בגין הפסד דמי אבטלה.

העובדות הנדרשות לענין:

1. הנתבעת הינה חברה המוציאה לאור עיתון יומי בשפה הרוסית בשם "וסטי".
2. התובעת עבדה בנתבעת החל מיום 2/6/03 ועד ליום 17/2/13. במסגרת עבודתה ביצעה מספר תפקידי ניהול בניהם מנהלת סניף אשדוד, מנהלת שיווק ופרסום ועוזרת סמנכ"ל סחר ושיווק.

3. שכרה של התובעת היה מורכב בין היתר משכר יסוד, נסיעות, גמול עבור שעות נוספות ותוספת אש"ל.
4. על רקע תפקידיה השונים של התובעת והמיקום בו היה מצוי משרדה, שינתה הנתבעת את רכיבי שכרה, תוך תיעוד השינויים בעל פה ובכתב.
5. בשל מצוקה כלכלית אשר פקדה את הנתבעת, החליטה הנתבעת במהלך חודש יוני 2009 לקצר את ימי העבודה של עובדיה ל-4 ימים בשבוע וכתוצאה מכך בוצעה הפחתה משכר העובדים בין היתר גם בשכרה של התובעת.
6. ביום 17/2/13 פוטרה התובעת מעבודתה, לאחר שנערך לה שימוע במסגרתו הובהר לה כי איננה עומדת בביצועים של החברה. במהלך סיום יחסי העבודה שולמו לתובעת פיצויי פיטורים וכן ניתן בידה מכתב לשחרור הכספים מקופת פיצויי הפיטורים בחברת מגדל.
7. עם סיום עבודתה, חתמה התובעת על כתב ויתור במסגרתו הבהירה כי קיבלה את מלא הכספים המגיעים לה וכי אין לה כל תביעות כלפי הנתבעת.
8. התובעת פנתה למוסד לביטוח לאומי בכדי לקבל דמי אבטלה והתברר לה כי היא זכאית לתשלום מופחת מהחישוב שערכה באמצעות המחשבון של המוסד.

תמצית טענות התובעת

9. הנתבעת ביצעה שינויים בשכר עבודתה ללא ידיעתה ומבלי שעידכנה אותה, זאת על מנת להתחמק מהפרשות לזכויות סוציאליות, המוטלות עליה כמעסיקה.
10. בסיום עבודתה שולמו לה פיצויי פיטורים מופחתים, תוך התעלמות מתשלומים קבועים אשר היוו חלק קבוע משכר עבודתה ששולם לה מדי חודש. לאור החישוב המוטעה, שולמו לה פיצויי פיטורים, דמי הודעה מוקדמת ודמי חופשה נמוכים מהתשלומים להם הייתה זכאית.

11. במהלך תקופת עבודתה שינתה הנתבעת באופן חד צדדי את תנאי עבודתה והפחיתה את שכרה ב-20%, מבלי לקבל את הסכמתה.
12. כתוצאה מהתשלום החלקי אשר שולם לה בחודשי העבודה האחרונים, היא הפסידה את זכאותה לדמי אבטלה גבוהים מאלה ששולמו לה בפועל, על ידי המוסד לביטוח לאומי.

תמצית טענות הנתבעת

13. בעת קליטתה של התובעת לעבודה היא קבלה הודעה מפורטת בנוגע לתנאי עבודתה ורכיבי שכר עבודתה. במהלך עבודתה של התובעת נערכו שינויים ועידכונים ברכיבי השכר על רקע השינויים שחלו בתפקידיה של התובעת ומקומות ביצועם. שינויים אלה נעשו בתיאום מלא עם התובעת תוך מתן הסבר ומסירת הודעות בכתב. התובעת לא הלינה על השינויים בזמן אמת ועל כן אין מקום לקבל את טענותיה בעניין זה.
14. התובעת עברה לעבודה של 4 ימים בשבוע בהסכמה תוך שהובהר לה ולכלל העובדים, כי לחברה ישנם קשיים כלכליים. קיצור היקף העבודה לא פגע בשכר היסוד של התובעת אשר שימש כבסיס להפרשות ולהפקדות. השינוי שחל בשכר התובעת הסתכם בהפחתה של 9% משכרה.
15. עם סיום עבודתה של התובעת חושבו פיצויי הפיטורים והזכויות להן זכאית התובעת, בהתאם לשכרה האחרון בצירוף ממוצע עמלות של 12 החודשים האחרונים. התובעת חתמה עם סיום עבודתה על כתב ויתור לפיו שולמו לה כלל זכויותיה, לפיכך יש לדחות את טענותיה.

דיון והכרעה

16. המחלוקת בין הצדדים מתייחסת לשאלות הנוגעות לשכר הקובע אשר שימש בסיס לחישוב פיצויי הפיטורים, דמי הודעה מוקדמת ולזכויות הסוציאליות. בנוסף חלוקים הצדדים בנוגע לנסיבות בהן שינתה הנתבעת את היקף עבודתה של התובעת, דבר אשר גרם להפחתה של שכר עבודתה.

17. בבירור טענותיהם של הצדדים נתייחס תחילה לטענות בדבר רכיבי השכר אשר לא נכללו בשכר הקובע לחישוב פיצויי הפיטורים, בהמשך נבחן את הטענות בדבר שינויים בהשתכרותה של התובעת על רקע השינויים שחלו בהיקף עבודתה וכן נתייחס לטענות בדבר תשלום חלקי של הזכויות הסוציאליות הנטענות.

חישוב השכר הקובע לתשלום פיצויי פיטורים

18. תקנה 1 לתקנות פיצויי פיטורים (חישוב הפיצויים) והתפטרות שרואים אותה (כפיטורים), התשכ"ד-1964 (להלן: "התקנות"), קובעת כדלקמן:

"1(א) הרכיבים שיובאו בחשבון שכר-עבודה לעניין תקנות אלה הם:

(1) שכר יסוד

(2) תוספת ותק

(3) תוספת יוקר המחיה

(4) תוספת משפחה

(ב) נכללת בשכר עבודה תוספת מחלקתית או תוספת מקצועית, יראו תוספות אלה כחלק משכר היסוד.

(ג) לא היה שכר העובד משתלם לפי הרכיבים המנויים בתקנת-משנה (א) או לפי חלק מהם, יובא בחשבון שכרו שכר העבודה הרגיל ללא תוספות."

בית הדין הארצי קבע לא אחת כי לא די בעובדה שמכנים רכיב תשלום בשם "תוספת" בכדי לקבוע האם לצרפו לחישוב פיצויי פיטורים אם לאו. האבחנה בין תוספת לשכר שאינה משמשת יסוד לחישוב פיצויי הפיטורים, לבין חלק מהשכר המשמש לחישוב פיצויי הפיטורים, נלמדת מקיומו של תנאי או מצב לקבלת אותו רכיב תשלום, כך שאם אין מתקיים התנאי או משתנה המצב – חדל התשלום (ר' עע (ארצי) 13565-09-11 פטריק אורן - קבוצת אשטרום בע"מ, ניתן ביום 1/3/15 וכן ע"ע 300434/97 החברה למפעלי חינוך ותרבות באר שבע - נינה טופר, פד"ע לה 687).

עוד נקבע כי קביעת מהותו של רכיב הינה שאלה של עובדה ועל הטוען שהוא פיקטיבי נטל הראייה וההוכחה (ר' ע"ע 300124/98 משה אהרונוביץ – ערוגות מושב עובדים, ניתן ביום 10/6/02).

19. התובעת טוענת כי יש לכלול בשכר היסוד לחישוב פיצויי הפיטורים את רכיב הנסיעות ששולמו לה בעת עבודתה, תשלום שעות נוספות גלובאלי וכן הוצאות אש"ל. לטענתה של התובעת רכיבי שכר אלה שולמו לה בעת עבודתה ולא היו מותנים כלל בקיום תנאי ואף לא הושפעו מהיקף עבודתה, כך שלא היה כל מקום שלא לכלול רכיבים אלה בחישוב השכר הקובע לפיצויי פיטורים. התובעת הפנתה אותנו לחוות דעתו של רו"ח יעקב בן דיין, מומחה מטעמה, אשר ציין בחוות דעתו כי החישוב שערכה הנתבעת היה שגוי שכן לא נכללו בו רכיבי שכר קבועים.

20. לאחר שעיינו בטענות הצדדים ושמענו את עדויותיהם, לרבות עדותו של המומחה מטעמה של התובעת, לא מצאנו כי רכיבי השכר אותם ציינה התובעת בטענותיה, שולמו לה באופן פיקטיבי וכי יש לכלול אותם במסגרת החישוב של פיצויי הפיטורים והזכויות הנטענות על ידה. שוכנענו כי רכיבי השכר היו מותנים בתפקידים השונים שביצעה התובעת בעת עבודתה בנתבעת ועל כן לא מצאנו פגם בהחלטת הנתבעת שלא לכלול את רכיב הנסיעות, השעות הנוספות והאש"ל בחישוב פיצויי הפיטורים. להלן נפרט קביעתנו ביחס לכל רכיב שכר אותו ביקשה התובעת לכלול במסגרת השכר הקובע:

החזר הוצאות נסיעה ברכב

21. הפסיקה קבעה כי תשלום דמי נסיעה אינו בגדר רכיב שכר יסוד לצורך חישוב פיצויי פיטורים ואף אינו נמנה עם התוספות המפורטות בתקנות (ר' ע"ע(ארצי) 133 143/99 מרג'יה אליאס רפיק – מתכת סדום בע"מ (פורסם בנבו)). התובעת לא הניחה בפנינו תשתית ראייתית מבוססת המצדיקה חריגה מקביעה זו של בית הדין הארצי.

22. אין מחלוקת כי במהלך עבודתה, עבדה התובעת במספר תפקידים שונים בנתבעת. מתחילת עבודתה עד לסוף חודש אוגוסט 2009 עבדה התובעת כמנהלת סניף אשדוד ועסקה בפעילויות שיווק (להלן: "תקופת העבודה

- הראשונה"). מחודש ספטמבר 2009 ועד חודש פברואר 2011 שימשה התובעת כעוזרת סמנכ"ל הנתבעת בתל אביב (להלן: "תקופת העבודה השנייה"), מחודש מרץ 2011 ועד לסיום עבודתה עבדה התובעת כמנהלת שיווק ופרסום בסניפים באר שבע ואשדוד (להלן: "תקופת העבודה השלישית").
23. עיון בהודעות שהועברו לתובעת (ר' נספח נ/2 לתצהיר סמנכ"ל הנתבעת) מלמד על כך שהשינויים בין תפקידיה השונים דרש מהנתבעת לערוך איזון של התוספות השונות ששולמו לה בעיקר בנוגע להיקף הנסיעות והמרחק אותו נדרשה התובעת לעבור, מביתה במושב תלמי יחיאל הנמצא בסמוך לקריית מלאכי למקומות השונים בהם עבדה.
24. סמנכ"ל הנתבעת הסביר בתצהירו כי הנתבעת שילמה לתובעת את הוצאות הנסיעה בהתאם לק"מ שנדרשה לנסוע במסגרת כל אחד מהתפקידים השונים שביצעה. כך למשל בתקופת העבודה הראשונה נאלצה התובעת לקיים פגישות עם לקוחות באזור אשדוד ורחובות לפיכך שולמו לה דמי נסיעה עבור 1,200 ק"מ ובתקופת העבודה השנייה שולמו לה דמי נסיעות עבור 1,530 ק"מ לצורך נסיעות לתל אביב (ר' סעיף 8 לתצהיר סמנכ"ל הנתבעת).
- במסגרת עדותו הבהיר סמנכ"ל הנתבעת כי לתובעת נשלחו הודעות כאמור בנוגע לשינויים בשכרה וכי היא "הייתה מודעות להודעות האלה, מודעות לשינויי השכר ותנאי העבודה ומיד אחר סיום החודש, הייתה רואה את השינוי בתלוש בהתאם להודעות הללו. אפשר לעקוב אחר התלושים ולהשוות אותם להודעות" (ר' פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 37, ש' 32-30).
25. התובעת העידה שלא קיבלה כלל הודעות על השינויים בשכרה, אולם בהמשך עדותה שינתה את גרסתה וטענה כי קיבלה הודעה על הפחתת שכרה ואף ידעה על השינויים שנעשו בשכרה באמצעות שיחות טלפון שנערכו עימה (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 7, ש' 18-26).
26. השינוי בגרסאות התובעת בא לידי ביטוי במהלך כל עדותה של התובעת אשר הייתה חסרת קוהרנטיות ובעלת סתירות רבות. כך למשל העידה התובעת כי לא קיבלה כלל הודעה על תנאי עבודתה, אולם כאשר עומתה עם העובדה שהיא חתומה על הודעה בה מפורטים תנאי העבודה ובין היתר צוין כי סוכם עימה על שכר יסוד בסך 3,000 ₪, סוכם השונה מגובה השכר עליו הצהירה (ר'

סעיף 7 לתצהירה), התקשתה התובעת להבהיר את גרסתה והעלתה טענה חדשה כי סוכם עימה שכר התחלתי שהיה אמור להשתנות לאחר 3 חודשים:

"ש. אני אומר שרשום כאן 3,000 וגם תלושי שכרך מדברים על 3,000 ₪? ת. אני לא יודעת מה עולה במסמך הזה אני יודעת מה סוכם איתי. אני חתמתי על המסמך אך אני יודעת שבהמשך... זה המסמך הראשון שחתמתי בנתבעת, לאחר מכן אמרו שיעלו את שכרי. בשלושה חודשים ראשונים זה המצב שאמור היה להיות".
(ר' פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 37, ש' 32-30).

התובעת ניסתה במהלך כל עדותה להתאים את גרסתה לעובדות השונות שהונחו בפניה, לפיכך לא מצאנו לקבל את גרסתה כי לא ידעה על השינויים בהוצאות הנסיעה בזמן אמת, אשר השתנו בהתאם למרחקים שהיה עליה לנסוע.

27. מחומר הראיות עולה שהתובעת לא הרימה את נטל הראיה להוכחת טענתה שרכיב הוצאות הרכב היה **"רכיב פיקטיבי"**. בחקירתה הנגדית, התובעת לא הכחישה את נסיעותיה. התובעת אישרה בחקירתה הנגדית כי היו לה הוצאות רכב ודלק, ואף אישרה כי נסעה ללקוחות הנתבעת (פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 8, ש' 11-14). עוד אישרה התובעת בחקירתה הנגדית כי כאשר עברה לעבוד בתל-אביב, הוצאות נסיעותיה גדלו (עמ' 8, ש' 26-27). תמוהה בעינינו עמדת התובעת בסיכומיה לפיה **"לאחר המעבר לתל אביב רכיב הרכב שונה ללא קשר לשינוי בהיקף הנסיעות"** (סעיף 30 לסיכומי התובעת).

28. כאשר הוצג בפני התובעת בחקירתה הנגדית תצלום מפה המוכיח את מרחקי הנסיעה מביתה בתלמי יחיאל לסניף באשדוד (נספח נ/3), התחמקה התובעת מלאשר נתון זה וכדבריה **"אני לא יכולה להגיד אם אתה צודק או לא"** (פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 8, ש' 18). המרחק ממקום מגורי התובעת לאשדוד הינו 23 ק"מ ואילו לתל-אביב – 45 ק"מ, ובהתאם למרחקים אלה חושבו דמי הנסיעות.

29. הוכח כי עמדת המומחה מטעם התובעת בעניין הנסיעות בלתי מבוססת, המומחה אישר בחקירתו הנגדית כי לא בדק עם התובעת אלו הוצאות היו לה

בגין נסיעות, טרם קבע בחוות דעתו כי מדובר ב"סכום קבוע" אותו העמיד על 3,000 ₪ לצורך פיצויים (פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 13, ש' 20-21; עמ' 2 לחוות דעת המומחה).

המומחה אף אישר כי התובעת לא הציגה לו קבלות על הוצאות דלק, וכי הנושא כלל לא נבדק על ידו (עמ' 8 לפרוטוקול, ש' 28-31).

30. המומחה אישר כי היה לתובעת מרחק נסיעה (עמ' 14 לפרוטוקול, ש' 3); בהמשך אישר המומחה כי מרחקי הנסיעה כרוכים בעלויות (עמ' 14 לפרוטוקול, ש' 4-5); עוד אישר המומחה, כי ככלל לא השתמש לצורך הכנת חוות הדעת בחישובי "חשב" (עמ' 14 לפרוטוקול, ש' 13-14).

בסופו של דבר, אישר המומחה כי לתובעת היו הוצאות רכב בפועל וכדבריו: "אין ויכוח" (עמ' 14 לפרוטוקול, ש' 27).

31. **כללו של דבר**, מהראיות שהובאו בפנינו, התרשמנו כי רכיב הוצאות הנסיעה ששולם לתובעת, שיקף ותאם את הוצאותיה בפועל והשתנה בהתאם לתפקידיה השונים של התובעת, כך שבהתאם להלכה הפסוקה, לא היה מקום להביאו בחישוב פיצויי הפיטורים.

שעות נוספות

32. התובעת טוענת כי רכיב התשלום בעד השעות הנוספות שביצעה לא הותנה במספר שעות כלשהו ולא השתנה בהתאם לשיעור משרתה או צרכי העבודה. לגרסתה השעות הנוספות לא נרשמו או דווחו על ידה מעולם וכי היא קיבלה את התשלום גם אם לא ביצעה בפועל שעות נוספות, לפיכך יש לראות רכיב זה כחלק מהשכר הקובע.

33. במסגרת תצהירה אישרה התובעת כי היא נאלצה לעבוד שעות רבות מעבר לשעות העבודה שהגדירו לה (ר' סעיף 6 לתצהירה) ובמסגרת חקירתה הנגדית

העידה כי השעות הנוספות אותן ביצעה השתנו בהתאם לאופי והצורך של העבודה:

- ש. **יצא לך לעבוד שעות נוספות?**
- ת. **יצא לי לעבוד שעות נוספות ושעות מופחתות, הכל בהתאם לנסיבות העניין ודרישות העבודה.**
- ש. **מפנה לסעיף 6 לתצהירך, את לא מדברת על זה אלא רק על השעות הרבות מעבר לשעות העבודה, אז מה שכתוב כאן זה לא נכון?**
- ת. **מה שאני אומרת זה שלא הייתה הגדרה לשעות נוספות אלא הייתה דרישה לשעות עבודה אם אין עבודה אפשר לנוח."**
- (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 9, ש' 22-28).

במסגרת חקירתה הנגדית התובעת הודתה בפה מלא כי עבדה בנתבעת מעבר להיקף משרתה הרגיל כך שהתוספת עבור השעות הנוספות הייתה אמיתית ושיקפה את צרכי עבודתה. הדברים ששמענו במהלך עדותה סותרים את הגולל אחר טענותיה לפיהן המדובר בתוספת פיקטיבית.

34. במהלך עדותו הבהיר סמנכ"ל הנתבעת כי רכיב השעות נוספות ששולם לתובעת הינו תשלום אשר שיקף באופן כללי את הדרישה של הנתבעת לביצוע שעות נוספות, בשים לב לדינמיות של התפקידים אותם ביצעה. השעות הנוספות הגלובאליות שיקפו את סדר העבודה של התובעת אשר היה נתון לשינויים והצריך את התובעת להישאר מעבר לשעות עבודתה הרגילות; ובלשונו: **"שעות העבודה בפועל הם שעות העבודה בהתאם לצרכי העבודה בפועל בעיתון. ושעות נוספות גלובליות משקפות סדר גודל של עבודה וזה לפעמים משתנה, זה משתנה כל הזמן, כשצריך עובד נשאר, שלא צריך לא נשאר, יש קשר ביניהם של סדרי גודל. בוודאי"** (פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 35, ש' 30-32).

בעת שקילת עדותו של העד מטעם הנתבעת לבין עדותה של התובעת, מצאנו להעדיף ולהעניק משקל כבד יותר לעדותו של סמנכ"ל הנתבעת אשר הייתה מהימנה עלינו יותר מעדותה של התובעת שהייתה רצופת סתירות וקשיים.

35. יש להעיר כי קביעת המומחה מטעם התובעת, לפיה יש לכלול את רכיב השעות הנוספות בחישוב פיצויי הפיטורים אינה מבוססת, שכן המומחה לא בחן את דוחות הנוכחות של התובעת או את אופי עבודתה. המומחה נשאל בעניין והעיד כי לא עמדו לרשותו דוחות הנוכחות ולא כרטיסי השעות הנוספות כך שלא יכל היה לדעת כי אכן מדובר ברכיב שכר פיקטיבי (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 13, ש' 11-16).

36. מהראיות שהונחו בפנינו התרשמנו כי רכיב השכר של שעות נוספות, שולם לתובעת על רקע עבודה בפועל בשעות אלו מעבר לשעות עבודתה הרגילות ובעניין זה נפסק, כי תוספת שעות נוספות גלובליות הניתנת תמורת עבודה בשעות נוספות אינה פיקציה אלא תוספת אמיתית (ר' [ע"ע 76/99 מרדכי אופיר – מועצה מקומית נווה מונסון](#), ניתן ביום 6/6/02; דב"ע (ארצי) נו/3-224 ינקו רושו – כרמל מערכות מיכלים בע"מ, (פורסם בנבו)).

אשר על כן, לא היה מקום לכלול את רכיב השעות הנוספות ברכיב השכר הקובע לחישוב פיצויי הפיטורים וליתר זכויותיה של התובעת.

אש"ל

37. התובעת טענה כי שולם לה סכום אחיד על סך 150 ₪ כתוספת אש"ל, ללא כל קשר להוצאותיה בפועל ולכן יש לכלול תוספת זו בשכר היסוד לחישוב פיצויי הפיטורים ושאר זכויותיה.

38. עיון בתלושי השכר של התובעת מעלה כי שולמו לה דמי אש"ל על חלק מתקופת עבודתה ולא מצאנו כל אחיזה לטענותיה כי המדובר ברכיב שכר פיקטיבי. מתלושי השכר התרשמנו כי המדובר בתשלום אשר ניתן לתובעת כנגד הוצאותיה ולא סכום שניתן במסגרת סיכום בין הצדדים לפיו תשלם הנתבעת לתובעת סכום קצוב כדמי כלכלה.

39. התובעת לא הרימה את נטל ההוכחה גם ביחס לרכיב האש"ל, שהיווה תוספת ושולם כהחזר הוצאות. בעניין זה ההלכה הפסוקה היא: "**החזר הוצאות אש"ל**

הינו, במהותו, החזר הוצאות, וככזה – אין הוא נכלל בשכר הקובע של עובד לצורך תשלום פיצויי פיטורים" (ע"ע [548/05](#) מדינת ישראל – מנחם יהב, מיום 21/3/06).

כללו של דבר:

40. התובעת לא הוכיחה כי לצורך חישוב פיצויי פיטורים, היה מקום לכלול ברכיב שכר היסוד תשלום עבור הוצאות רכב, שעות נוספות ואש"ל כך שלא מצאנו מקום לקבוע כי נפל פגם בחישוב שערכה הנתבעת, לפיו פיצויי הפיטורים חושבו על בסיס שכר יסוד וממוצע העמלות שקיבלה באופן שוטף.

לאור האמור, התביעה להפרשי פיצויי פיטורים ולתשלום הפרשים עבור דמי הודעה מוקדמת – נדחת.

התביעה להפרשי שכר

41. אין חולק כי במהלך עבודתה של התובעת, הפחיתה הנתבעת את שכרה. השאלות השנויות במחלוקת ברכיב זה הן, האם הפגיעה בשכרה של התובעת נעשה באופן חד צדדי? האם התובעת זכאית לסעד כתוצאה מההפחתה בשכרה?

42. בית הדין הארצי קבע, כי בנסיבות בהן מעסיק משנה באופן חד צדדי את תנאי עבודתו של עובד והעובד ממשיך בעבודתו מבלי שהלין על השינוי, ניתן לראות בהתנהגות העובד כהסכמה שבהתנהגות לשינוי אותם תנאים (ר' דב"ע (ארצי) נד/3-86 יוחנן גולן – אי.אל.די בע"מ, פד"ע כז 270; ע"ע (ארצי) [1397/02](#) שושנה קורקוס – "שנאב" חברה לשמירה וניקיון בע"מ (פורסם בנבו)).

43. בענייננו המדובר בשינוי בהיקף עבודתה של התובעת וגובה שכרה, אשר בוצע בחודש יוני 2009 וממועד זה עד להגשת התביעה, התובעת לא הלינה על השינוי שחל בתנאי עבודתה, כך שניתן לייחס להתנהגותה הסכמה לשינוי האמור.

44. מעבר לעובדה כי ניתן לראות את שתיקת התובעת כהסכמה לשינוי בתנאי השכר, לא התרשמנו כי הנתבעת פעלה באופן חד צדדי כלפי התובעת.

ביום 1/6/09 נשלח לתובעת מכתב בו הובהר לה כי בעקבות המשבר הכלכלי בארץ ובעולם, נאלצת הנתבעת לבצע הפחתה רוחבית בשכרם של העובדים, החל מיום 1/1/09. במכתב הובהר כי הפחתת היקף העבודה לא תפגע בהפרשות הסוציאליות ובקרנות השונות (ר' נספח ב' לכתב ההגנה).

45. בשונה מהנטען בכתב התביעה ובתצהיר התובעת (סעיף 10 לתצהיר), העידה התובעת כי אישרה שנתנה הסכמתה לשינוי בתנאי עבודתה כך שלא ניתן לקבל את הגרסה עליה הצהירה לפיה הנתבעת שינתה את תנאי עבודתה באופן חד צדדי:

"ש. את אומרת שבנתבעת על שינוי בשכר מחתימים את העובדים, היו הודעות כאלה שחתמת?

ת. כן. היתה הודעה אחת שנקראת הפחתת שכר.

ש. ועל זה חתמת?

ת. כן. והיה מעבר לקופת גמל למקפת וגם עליה חתמתי."

(ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 7, ש' 23-26).

דבריה של התובעת מדברים בעד עצמם. מהדברים עולה כי הנתבעת נהגה לעדכן את עובדיה על השינויים בתנאי עבודתם וכך היה גם בעניינה של התובעת. הפחתת השכר נעשתה בתיאום מלא עם התובעת כאשר היה ברור כי הפחתת השכר נדרשת לצורך הבראת הנתבעת תוך מניעת פיטורי עובדים.

46. התובעת העידה בעצמה כי האלטרנטיבה כנגד הפחתת השכר היה סיום יחסי העבודה אולם היא בחרה להישאר במתכונת העבודה החדשה ולהמשיך לעבוד בתכונת זו במשך 4 שנים נוספות עד למועד בו סיימה את עבודתה (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 9, ש' 2-12); ובלשונה:

"ש. דיברת קודם שחתמת על הסכמה להפחתת שכר וגם ימי העבודה הופחתו מחמישה ימים בשבוע לארבעה ימים?

ת. כן האלטרנטיבה היתה לא להיות מפוטרת.

ש. ולכן הסכמת?

ת. נכון. אני אם חד הורית".

בהמשך עדותה אישרה התובעת כי היא לא אמרה מילה על הפחתה זו :

"ש. ובעצם לא הוצאת מכתבים שזה לא מקובל עליך?

ת. לא.

ש. המשכת לעבוד עוד כ-4 שנים?

ת. נכון.

ש. בלי לומר מילה בהקשר זה?

ת. נכון."

(ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 9, ש' 12-2).

47. נראה כי די באמור בכדי לדחות את טענת התובעת ברכיב תביעה זה, אך מצאנו להוסיף ולהעיר בעניין זה כי אף הטענה כי הנתבעת הפחיתה את שכרה של התובעת ב- 20% דינה להידחות.

48. התובעת תמכה את טענותיה להפחתה בשכר בחוות דעת מומחה מטעמה, רו"ח בן דיין, אשר ציין בחוות דעתו כי על הנתבעת להשיב לתובעת הפחתות שכר בשיעור של 37,764 ₪. לאחר שהמומחה עומת עם תלושי השכר הבהיר בעדותו כי אינו רואה הפחתה של 20% בשכרה של התובעת, אלא המדובר בקביעה הנשענת על טענה של הפרת הסכם בין התובעת למעסיקתה (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 16, ש' 15-17). נתברר כי המומחה לקח בחשבון לצורך קביעה זו 5 ימי עבודה ולא 4 ימי עבודה כפי שאמנם עבדה התובעת בפועל (עמ' 17, ש' 25-32; עמ' 18, ש' 1, פרוטוקול מיום 5/6/14).

49. המומחה ציין כי בחודשים מסוימים, הנתבעת שילמה לתובעת שכר הנמוך משכר המינימום, אולם בחישובים שערך לא נכלל בתשלום רכיב העמלות אשר היה חלק בלתי נפרד משכרה של התובעת, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהודעה בכתב שקיבלה עובר לתחילת עבודתה (ר' נספח א2 לכתב ההגנה).

גם בפסיקה נקבע כי יש לקחת בחשבון את רכיב העמלות לצורך חישוב השכר הקובע לתשלום שכר המינימום (ע"ע (ארצי) 1194/01 עגב – המגן חברה לביטוח בע"מ).

נוכח האמור, לא מצאנו מקום לקבל את קביעת המומחה לפיה שכרה של התובעת הופחת ב-20% כפי שנטען על ידה.

כללו של דבר:

50. בשים לב לקביעתנו לפיה התובעת נתנה את הסכמתה לשינוי בתנאי שכרה ולאור העובדה כי טענתה לקיזוז 20% משכרה לא הוכחה בפנינו, מצאנו לדחות את התביעה להפרשי שכר בגין הפחתות משכר העבודה בינואר 2009.

הפרשי דמי חופשה

51. התובעת טענה בכתב התביעה כי הנתבעת נותרה חייבת לשלם לה פדיון ימי חופשה נוספים מעבר לימים ששולמו לה וכן טענה שנפל פגם בחישוב ערכם של ימי החופשה אשר שולמו לה בסיום עבודתה.

52. טענתה של התובעת בדבר פגם בחישוב ימי החופשה נשענת על רכיבי השכר נוספים אותם היא ביקשה לכלול בקביעת גובה השכר הקובע לחישוב פיצויי פיטורים, אולם טענותיה של התובעת בעניין זה נדחו, לפיכך עלינו לבחון ברכיב זה את הטענה למספר הימים אשר עמדו לרשות התובעת בעת סיום עבודתה.

53. הלכה פסוקה היא, כי על המעסיק הנטל להוכיח כמה ימי חופשה ניצל העובד ומה הייתה היתרה שנותרה עומדת לזכותו בתום תקופת עבודתו ועל המעסיק לנהל פנקס חופשה אשר במסגרתו יירשמו באופן ברור מכסת הימים להם זכאי העובד ומכסת הימים אותם ניצל העובד (דב"ע לא/22-3 צ'יק ליפוט – חיים קסטנר, פד"ע ג' 215).

54. אין חולק כי הנתבעת ניהלה פנקס חופשה אותו היא צירפה לתצהירים מטעמה (ר' נספח 6 לתצהיר החשבת של הנתבעת) והמחלוקת ברכיב זה מתייחסת כאמור, למספר הימים שנותרו לזכותה של התובעת בעת סיום עבודתה.

55. גם ברכיב תביעה זה ביקשה התובעת לבסס את טענותיה על עדותו של המומחה מטעמה, אשר קבע בחוות דעתו כי סה"כ ההפרשים להם זכאית התובעת ברכיב זה מגיעים לכדי 22,539 ₪, בגין 33 ימי חופשה שעמדו לרשותה בעת סיום עבודתה.

56. במהלך עדותו של המומחה התברר כי קיים שוני בין תלוש השכר של חודש מרץ 2011 שהוצג בפניו במהלך הדיון, לבין התלוש שהוצג בפניו בעת עריכת חוות הדעת. השינוי בא לידי ביטוי ביתרת ימי החופשה שעמדו לרשות התובעת, כאשר בתלוש האחד נרשם שיתרת החופשה עומדת על 42.65 ימי חופשה ובתלוש האחר נרשמה יתרה של 9.65 ימי חופשה.
57. בשל השוני האמור, נתבקשה הנתבעת להגיש תצהיר משלים מטעמה אשר יתייחס לשינויים האמורים וכן ניתנה בידי התובעת האפשרות להגיש תצהיר משלים מטעמה.
58. בתצהיר משלים שהגישה הנתבעת, נטען על ידה כי בדיקה מקיפה שערכה העלתה כי השוני ברישום ימי החופשה נבע כתוצאה מכשל טכני, במהלכו לא נרשמו דיווחים של ניצול ימי חופשה ומחלה, בתקופת העבודה השנייה. מרגע שהתובעת עברה לתפקידה כעוזרת סמנכ"ל, קרי בתקופה שבין יום 1/9/09 עד ליום 28/2/11, ימי החופשה והמחלה אותם ניצלה התובעת לא נקלטו במערכת ונרשמו באופן רטרואקטיבי בחודש אפריל 2011, לאחר גילוי התקלה.
59. כתמיכה בטענותיה צירפה הנתבעת טבלה מרכזת, המפרטת את המעקב אחר ימי החופשה אותם נטלה התובעת בתקופת העבודה השנייה וכן תלוש שכר של חודש אפריל 2011 בו עודכנו יתרת ימי החופשה של התובעת (ר' נספחים ג' ו-ד' לתצהיר המשלים מטעם הנתבעת).
60. בתצהיר המשלים שהגישה התובעת, ביקשה היא לדחות את טענת הנתבעת לכשל טכני וטענה כי המדובר במקצה שיפורים שערכה הנתבעת בגרסתה. התובעת ציינה כי הנתבעת לא עדכנה אותה בזמן אמת אודות היכשל הטכני שהתגלה בחישוב ימי החופשה וכן טענה כי הנתבעת השמיטה נתונים מתצהירה המשלים ולא הציגה את הדיווח הידני של ימי החופשה, אותו היא מסרה לנתבעת מידי חודש. התובעת הצהירה כי הנתבעת לא הציגה בטבלה המרכזת, את ימי החופשה של חודש דצמבר 2009, "החודש היחיד מכל החודשים המוצגים בטבלה המצורפת ע"י הנתבעת, שבו נטלתי 2 ימי חופשה ו-3 ימי מחלה" (ר' סעיף 7 לתצהיר המשלים מטעם התובעת).

61. התובעת נשאלה במסגרת חקירתה הנגדית בנוגע להצהרתה לפיה לא יצאה לחופשה במשך כל תקופת העבודה השנייה:

- "ש. אני מפנה אותך לסעיף 7 לתצהירך, את טוענת שחודש 12/09 הוא החודש היחיד בכל התקופה הנזכרת בתצהיר בו היית במחלה?
 ת. לא. אני טוענת שזה מה שרשום בתלוש ואני מסכימה עם זה. לגבי השאר אני לא יודעת.
 ש. כתוב בסעיף 7 שבטבלה שלנו הושמט חודש 12/09 וזאת לא בכדי, אלא מהטעם זה החודש היחיד מכל החודשים שבו נטלתי 2 ימי חופשה ו-3 ימי מחלה. את כאן מצהירה במפורש שבו החודש היחיד שנטלת חופש מחלה, האם ההצהרה הזאת אמת?
 ת. ההצהרה הזאת אמת. ב-12/09 יש ירידה בתלוש שלי בשל ימי מחלה שאכן לקחתי, לגבי השאר לא מצויין בתלוש שלי שום דבר, התלושים באחריותכם ובתלושים לא כתוב כלום".
 (ר' פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 22, ש' 21-28).

מדבריה של התובעת עולה כי טענתה לאי ניצול ימי חופשה בתקופת העבודה השנייה, אינה נובעת מהעובדה שלא קיבלה ימי חופשה בפועל, אלא נשענת רק על הדיווחים בתלושי השכר. עוד התברר, כי בניגוד לנטען בתצהירה, ניצלה התובעת ימי חופשה וימי מחלה, מעבר לימים אותם ציינה בתצהירה. כך למשל אישרה התובעת כי הייתה בחופשת מחלה בחודשים דצמבר 2009 וינואר 2010 וכן יצאה לחופשה במהלך חודש אוגוסט 2010 (ר' פרוטוקול מיום 25/12/14 עמ' 24-27 ונספחים א' ו-ה' לתצהיר המשלים מטעם הנתבעת).

62. גם כשהוצגו בפני התובעת מסמכים המעידים על כך שניצלה ימי חופשה בחודש נובמבר 2011, התכחשה התובעת לעובדות שהונחו בפניה וטענה כי אין מדובר במסמכים מקוריים והיא אינה מכירה את טופס החופשה עליו היא חתומה (ר' פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 26, ש' 14-15).

63. התובעת לא הלינה על רישום שגוי לכאורה של ימי חופשה. בחקירתה הנגדית התובעת הודתה כי בתלוש שנמסר לה בחודש אפריל 2011 עודכנו צבירות ימי המחלה והחופשה העדכניות (עמ' 24 לפרוטוקול מיום 25/12/14, ש' 18-19), ואף העידה כי לא הלינה בפני מי מנושאי התפקידים בנתבעת על תלושי השכר

ולא העלתה את טענתה כי תלושי השכר שקיבלה ממרץ 2011 אינם משקפים נכונה את יתרות החופשה והמחלה (עמ' 24 לפרוטוקול מיום 25/12/14, ש' 11-13).

64. מנגד לעדותה של התובעת אשר לוותה בסתירות רבות, גרסת הנתבעת אשר פורטה במסגרת תצהירה, נמצאה מקובלת עלינו ומצאנו להעדיפה על פני גרסת התובעת.

סמנכ"ל הנתבעת העיד כי "היתה תקופה של כשנה וחצי בה אירעה תקלה ובתלוישים הרלוונטיים אכן באותם תלוישים יש שוני בין התלוישים, עקב עדכון רטרואקטיבי של ימי היעדרויות" וכי "כל התקופה הזו היא תקופה שבה נעשו שינויים רטרואקטיביים ולכן, ייתכנו שינויים בין תלוישים מקוריים שניתנו לתובעת לבין מה שהוצג לבית המשפט, שינוי רטרואקטיבי" (ר' פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 28, ש' 22-27).

65. סמנכ"ל הנתבעת הבהיר בעדותו כי התיקון של מספר ימי החופשה נעשה בהתאם לניצול בפועל של ימי החופשה ומחלה שהיה מוקלד במערכת הנוכחות וכי מקור התקלה היה בדיווח שהועבר ממערכת הנוכחות למערכת השכר, כאשר מערכת הנוכחות היא המערכת המשקפת בפועל את ניצול ימי החופשה והמחלה.

66. עוד ציין העד מטעם הנתבעת כי בזמן שהתובעת עבדה בסניפים בבאר שבע ובאשדוד הדיווח על ימי היעדרות וימי נוכחות נעשה על ידי חתימת התובעת באופן ידני והדבר נקלט במערכת הנוכחות, אולם, בעת המעבר לעבודה בתל אביב, רישום הנוכחות של התובעת נעשה באמצעות שרון נוכחות ודיווחים שבוצעו באופן ידני, לא נקלטו באותה התקופה.

עדותו של העד הייתה מהימנה עלינו והתרשמנו כי ההבדל בין תלושי השכר השונים שהוצגו בפני המומחה, נבע כתוצאה מכשל טכני אשר התגלה כתוצאה מהמעבר בין התפקידים השונים שביצעה התובעת. יש לציין בעניין זה כי לאחר שהוצג בפני המומחה מטעם התובעת התלוש המעודכן העיד המומחה כי אכן שולמה לתובעת יתרת ימים שעמדו לרשותה בהתאם לאמור בתלוש השכר המעודכן (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 18 ש' 11-12).

67. בניגוד לטענת התובעת, פנקס ניהול החופשה המתועד במחשבי הנתבעת אשר צורף כנספח ג' לתצהירו של מר בר, נוהל כדין. הנתבעת אף הציגה פנקס חופשה מלא ומתועד כנספח נ/6 לתצהירה של גב' יניב אשר אף על גביו מופיעים נתוני הדיווח העדכניים, אליהם מתכחשת התובעת. בית הדין התרשם כי השוני בין התלושים נתגלה אך במעמד הדיון מיום 5/6/14 (ר' עמ' 20 לפרוטוקול מיום 5/6/14).

כעולה מחקירתה של הגב' יניב – חשבת הנתבעת, אישרה כי במעמד גמר החשבון עמד ברשותה התלוש המתוקן בלבד (פרוטוקול מיום 25/12/14, עמ' 40, ש' 18/21).

כללו של דבר:

68. בשקלול העדויות והמסמכים שהובאו בפנינו, מצאנו כאמור לקבל את גרסת הנתבעת, אשר הייתה קוהרנטית ועקבית ונמצאה על ידינו כמהימנה על פני גרסת התובעת. לפיכך אנו מקבלים את טענתה כי לתובעת שולמו מלוא ימי החופשה, וכי המדובר לכל היותר בטעות כנה ברישום ותו לא.

לפיכך, התביעה לפדיון ימי חופשה – נדחית.

הפרשים עבור דמי מחלה והפסד דמי אבטלה

69. במסגרת סיכומיה טענה התובעת לתשלום הפרשי שכר עבור חופשת מחלה בה שהתה מיום 9/12/12 ועד ליום 15/2/13. לדבריה היא המציאה לנתבעת אישורים כנדרש, אולם הנתבעת הפחיתה משכרה את הוצאות הרכב החודשיות בסך 3,000 ₪, אשר שולמו לה באותה התקופה.

70. לטענת התובעת הפגיעה בשכרה בחודשים בהם שהתה בחופשת מחלה, השפיעו על זכאותה לדמי אבטלה גבוהים יותר מאלו שקיבלה מהביטוח הלאומי.

71. **סעיף 6 לחוק דמי מחלה**, תשל"ו-1976 קובע את רכיבי השכר לחישוב דמי מחלה. בעניין זה מקובלת עלינו טענת הנתבעת כי קיימת זהות בין רכיבי השכר לעניין חישוב פיצויי פיטורים לרכיב השכר לחישוב דמי מחלה.

72. נוכח קביעתנו כי התשלום עבור הוצאות הרכב אינם חלק משכר היסוד, איננו סבורים כי יש מקום לקבל את טענת התובעת בעניין רכיב זה.
73. מעבר לכך, במהלך עדותה, אישרה התובעת כי לא היו לה הוצאות נסיעה בתקופה בה שהתה במחלה (ר' פרוטוקול מיום 5/6/14, עמ' 10, ש' 29-32), כך שלא מצאנו לפסוק לזכותה הפרשים עבור דמי נסיעות.
74. לאור האמור, לא מצאנו מקום לקבל את טענותיה של התובעת להפסד דמי אבטלה, שעה שלא הייתה זכאית לתוספת הפרשי שכר להם טענה ולכן אף תביעתה של התובעת ברכיב זה, נדחית.

סוף דבר:

75. התביעה נדחית על כל רכיביה.
76. התובעת תשלם הוצאות הנתבעת בסך 7,500 ₪, בתוך 30 יום מיום קבלת פסק הדין.
77. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 יום.

ניתן היום, ז' חשוון תשע"ו, (20 אוקטובר 2015), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

נציג ציבור מעסיקים
מר משה חסון

יוחנן כהן, שופט

נציג ציבור עובדים
מר משה זיכרמן
קלדנית: רות רחמים.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

יוחנן כהן 54678313-/-